

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

20 juli 1995

705-27

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Waterwinning Wijnvoorden
te Wijhe / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-901-7

Trefw.: milieu-effectrapportage; grondwaterwinning/Wijhe.

commissie voor de milieu-effectrapportage

College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

uw kenmerk
MWA 95/1129

uw brief
d.d. 6 juni 1995

ons kenmerk
U514-95/Vn/bh/705-28

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Waterwinning Wijnvoorden
te Wijhe

doorkiesnr.
030 - 347650

Utrecht,
20 juli 1995

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ing. E.M. Mastenbroek
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

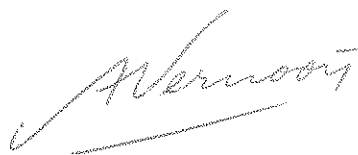
Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe,

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel door de
Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

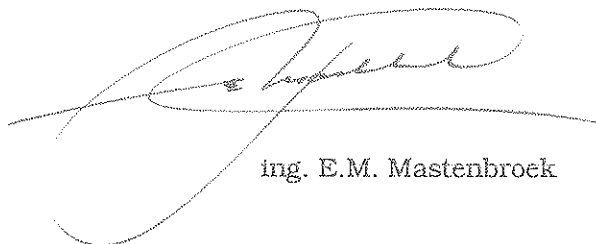
de werkgroep m.e.r. Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

de secretaris

drs. A.L. Vernooij

de voorzitter

ing. E.M. Mastenbroek

Utrecht, 20 juli 1995

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling en doel	4
2.2 Doel	5
2.3 Besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Ontwikkelen van varianten en alternatieven	7
3.3 Te beschrijven alternatieven	7
3.3.1 Nulalternatief	8
3.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	8
4. Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Bodem en water	9
4.3 Flora, fauna en ecologische relaties	10
4.4 Landschap en cultuurhistorie	10
5. Gevolgen voor het milieu	11
5.1 Bodem en water	11
5.2 Flora, fauna en ecologische relaties	12
5.3 Landschap en cultuurhistorie	12
6. Vergelijking van alternatieven	12
7. Leemten in kennis	13
8. Evaluatieprogramma	13
9. Vorm en presentatie	14
10. Samenvatting van het MER	14

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 6 juni 1995 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 100 d.d. 8 juni 1995.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) heeft het voornemen een nieuwe grondwaterwinning te realiseren in het Lierder- en Molenbroek (waterwinning Wijnvoorden). De winning wordt gefaseerd uitgevoerd tot een eindcapaciteit van circa 4 miljoen m³ per jaar. De effecten van de waterwinning op de omgeving zullen worden gecompenseerd door de aanvoer van extra oppervlaktewater.

De belangrijkste onderdelen die het MER voor dit voornemen moet bevatten zijn naar het oordeel van de Commissie m.e.r.:

Probleem, doelstelling en besluitvorming

Beschrijf de noodzaak en het doel van de onderhavige winning tegen de achtergrond van de behoeftedekkingsplannen voor de gehele provincie Overijssel; geef daarbij aan welke hoeveelheid minimaal dan wel maximaal nodig is.

De voorgenomen activiteit

De milieurelevante onderdelen worden beschreven met betrekking tot:

- de onttrekking en infiltratie van grond- respectievelijk oppervlaktewater;
- de te creëren situatie binnen het waterwingebied (installaties, grondgebruik en beheer) en de te nemen maatregelen bij calamiteiten;
- aanvoer van oppervlaktewater.

Alternatieven

De in de startnotitie aangegeven varianten acht de Commissie een goede basis om tot een voorkeurs- en meest milieuvriendelijk alternatief te komen. Het aantal varianten is mogelijk zo groot dat een selectie noodzakelijk is om het aantal alternatieven te kunnen beperken. Daarbij dienen die varianten uitgewerkt te worden die mogelijke negatieve milieugevolgen beperken dan wel milieuwinst kunnen opleveren.

Besteed aandacht aan locatievarianten waarbij wordt gestreefd naar:

- het optimaliseren van het functioneren van de ecologische verbindingzone, bijvoorbeeld door parallelle situering aan één zijde naast de verbindingzone, over de gehele lengte daarvan tot aan de Gravenweg;
- het optimaliseren van kwelstromen, bijvoorbeeld door een zo gunstig mogelijke situering en oriëntatie van het puttenveld.

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling

Het MER dient in te gaan op de bestaande geohydrologie en in het bijzonder op het verloop van de grondwaterstanden, de ligging van kwel- en infiltratiegebieden en de kwaliteit van het grondwater. Voor het oppervlaktewater, de waterbodems, de waterhuishouding en de biotische aspecten worden de bestaande situatie en de autonome ontwikkelingen beschreven. Effecten van de ruilverkaveling in de autonome ontwikkelingen kunnen globaal beschreven worden.

Voor de biotische aspecten beschrijft het MER in het bijzonder kwelafhankelijke en andere (grond-)waterafhankelijke flora en fauna en landschapsecologische relaties binnen de te onderscheiden plangebieden en met de omliggende gebieden. Verder wordt ingegaan op landschap en cultuurhistorie, echter uitsluitend voorzover daarin door de voorgenomen activiteit veranderingen kunnen ontstaan.

Gevolgen voor het milieu

In het MER dient een beschrijving te worden gegeven van de gevolgen van de waterwinning, respectievelijk de wateraanvoer op de kwaliteit (en kwantiteit) van het grond- en oppervlaktewater en waar relevant de waterbodem, met name waar dit van belang is voor de natuur. Daarnaast geeft het MER de effectiviteit aan van de wateraanvoer om verdroging tegen te gaan in relatie tot de daling van het freatisch grondwaterpeil in percelen met natuurwaarden.

Voor het biotisch milieu worden de effecten beschreven op de terrestrische en aquatische flora en fauna ten gevolge van de veranderingen in de waterhuishouding, de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en de effecten van het beheer en de inrichting van de winningsmiddelen.

Voor landschap en cultuurhistorie geeft het MER inzicht in effecten op de visueel-ruimtelijke karakteristiek van het waterwingebied en cultuurhistorisch waardevolle elementen en structuren.

1. INLEIDING

De Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V. (WMO) heeft het voornemen een nieuwe drinkwaterwinning te realiseren in het Lierder- en Molenbroek (waterwinning Wijnvoorden). De waterwinning zal bestaan uit een onttrekking van grondwater uit het zandpakket van 15-35 m -MV. De winning wordt gefaseerd uitgevoerd tot een eindcapaciteit van circa 4 miljoen m³ per jaar. De effecten van de waterwinning op de omgeving zullen worden gecompenseerd door de aanvoer van extra oppervlaktewater.

Voor de grondwateronttrekking dient voor de Grondwaterwetvergunning een milieu-effectrapportage (m.e.r.) te worden doorlopen. Gedeputeerde Staten van Overijssel zijn bevoegd gezag voor deze vergunning.

Per brief van 6 juni 1995 werd de Commissie voor de m.e.r. door het bevoegd gezag in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER). Met de terinzagelegging van de startnotitie op 8 juni 1995 is de procedure voor m.e.r. formeel van start gegaan (zie bijlage 2).

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

2.1 Probleemstelling en doel

Waterwinning

De noodzaak van de onderhavige winning is in grote lijnen in de startnotitie en locatiestudie *Waterwinning Wijnvoorden* verantwoord. Geef in het MER een nadere onderbouwing van de noodzaak van de voorgenomen grondwaterwinning. Geef ook aan waarom voor grondwaterwinning is gekozen.

Vershaf daarbij inzicht in de benodigde winningscapaciteit op deze locatie tegen de achtergrond van de behoeftegedekkingsplannen voor de gehele provincie Overijssel¹). In het MER moet duidelijk worden wat de bijdrage zal zijn van de winning bij Wijnvoorden aan de realisatie van milieu- en waterwinningsdoelstellingen in onder andere Twente.

Geef aan welke hoeveelheid minimaal en welke maximaal nodig is, rekening houdend met effecten van waterbesparing en onzekerheden in de prognoses van andere factoren die het waterverbruik bepalen. Streef ernaar de informatie in het MER op dit punt te beperken tot de hoofdzaken, onder verwijzing naar achtergronddocumenten (onderzoeksrapporten; provinciale documenten).

Beschrijf het lange-termijnbeleid van de Provincie en de WMO voor waterwinning in de provincie Overijssel. Besteed daarbij in het bijzonder aandacht aan de plannen voor grootschalige (oppervlakte-)waterwinning in de IJsselstreek.²] Geef daarbij aan wat de status is van deze plannen. Geef aan hoe het huidige voornemen zich tot deze lange-termijnplannen verhoudt. Beschrijf in hoeverre nu al bij de locatiekeuze dan wel de inrichting van het waterwingebied wordt geanticipeerd op lange-termijnontwikkelingen c.q. in hoeverre lange-termijnplannen worden gestuurd door het huidige initiatief.³]

1 Zie tijdschrift H₂O, jaargang 28, nr. 6, 1995.

2 Zoals bijvoorbeeld het Integraalplan Drinkwatervoorziening Overijssel. WMO, 1995.

3 Zie ook inspraakreactie nr. 3, bijlage 4.

Wateraanvoer

Volgens de startnotitie zullen de effecten van de waterwinning op de omgeving worden gecompenseerd door de aanvoer van extra oppervlaktewater. Het MER dient in te gaan op het nut en de noodzaak van wateraanvoer voor het gebied dat door de winning wordt beïnvloed⁴].

Besteed in het MER aandacht aan mogelijkheden om 'win-win'-situaties te creëren bij aanvoer van oppervlaktewater, bijvoorbeeld door de wateraanvoer-route zo te ontwerpen dat maximaal wordt geprofiteerd van natuurlijke zuivering en dat ter plekke van de waterinfiltratie dan wel nabij de ecologische verbindingzone het oppervlaktewater zo zuiver mogelijk is.

Locatiekeuze

Voor de locatiekeuze zijn een locatiestudie en een winplaatsonderzoek uitgevoerd. De Commissie is van oordeel dat de locatiestudie voldoende inzicht biedt in de wijze waarop de selectie van de voorgenomen locatie heeft plaatsgevonden. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de range van potentiële locaties bij voorbaat zeer is ingeperkt door de geringe omvang van het studiegebied ten zuidoosten van Zwolle.

In het MER kan worden volstaan met een motivering van de locatiekeuze, gebaseerd op de locatiestudie. Daarbij dient het accent te liggen op de manier waarop het milieubelang in het selectieproces heeft meegewogen.

2.2 Doel

Als doel is in de startnotitie aangegeven:

"het inrichten van een waterwinning met een eindcapaciteit van circa 4 miljoen m³ per jaar op de aangegeven locatie in figuur 1.1 in het gebied Lierder- en Molenbroek (gemeente Wijhe)".

In het MER dient aangegeven te worden in hoeverre in de voorgenomen activiteit milieu-doelen tevens een rol spelen, hetzij als concrete doelen voor de voorgenomen activiteit, hetzij als uitgangspunt of als randvoorwaarde voor de ontwikkeling van alternatieven.

2.3 Besluitvorming

Beleidskader

Overheidsbesluiten, zoals vastgelegd in beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, die randvoorwaarden stellen of beperkingen opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit moeten kort worden behandeld (zie ook §2.1 onder 'waterwinning'). Met name dient aandacht te worden besteed aan regels en beleid van de provincie, de waterkwaliteitbeheerder en de waterkwantiteitsbeheerders voor:

- de drink- en industriewatervoorziening (in kwantitatieve en kwalitatieve zin);

⁴ Zie ook inspraakreactie nr. 2, bijlage 4, waarin wordt gewezen op de in het gebied aanwezige hoogteverschillen. Geef aan op welke wijze daar in het wateraanvoerplan rekening mee wordt gehouden.

- terugdringing van de verdroging;
- eisen aan oppervlakte- en grondwaterwaterkwaliteit en de waterhuishouding (met name de normen voor de kwaliteit van het in te laten water);
- natuurbehoud en -ontwikkeling.

Voor deze beschrijving kan de informatie in bijlage 1 van de startnotitie als basis dienen.

Geef verder aan in hoeverre de locatiekeuze, de capaciteit en de winningstechniek direct dan wel indirect wordt bepaald door provinciaal beleid. Besteed hierbij expliciet aandacht aan de status van het *Integraalplan Drinkwatervoorziening Overijssel* en aan het *Grondwaterbeheersplan*. Geef aan op welke wijze het milieu-aspect een rol heeft gespeeld bij het vaststellen van het relevante provinciale beleidskader en bij de locatiekeuze.

Tevens moet aangegeven worden welke beoordelingscriteria, grens- en streefwaarden aan het vigerende milieubeleid kunnen worden ontleend.

Te nemen besluiten

Het besluit waarvoor het MER is opgesteld en de overheidsinstantie die dit besluit zal nemen moet worden vermeld. Tevens kan worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

Tot slot moeten de besluiten die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren zijn aangegeven.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

3.1 Algemeen

Het MER dient de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven te beschrijven. Daarbij geldt als algemene richtlijn dat de beschrijving van de voorgenomen activiteit zich moet richten op de onderdelen die bepalend zijn voor (mogelijke) belangrijke milieu-effecten. Besteed in het MER, met inachtneming van deze algemene richtlijn, per alternatief aandacht aan:

- situering, oriëntatie en inrichting puttenveld;
- verwacht onttrekkingspatroon (indicatief);

- capaciteit van de winning;
- fasering van aanleg en fasering van de capaciteit met het oog op het minimaliseren van mogelijk onomkeerbare milieu-effecten;
- aard, situering, ruimtebeslag en landschappelijke inpassing van de benodigde installaties, gebouwen en andere voorzieningen.

Besteed verder, voor zover onderscheidend per alternatief, aandacht aan:

- benodigde afvoerleidingen; wijze van uitvoering van de aanleg van leidingen en aan te leggen infrastructuur (paden, wegen);
- bedrijfsvoering (frequentie en aard van onderhoud- en beheerswerkzaamheden; daartoe benodigd materieel);
- (natuur-)beheer van de locaties;
- minimalisatie grondwaterstandverlaging door waterhuishoudkundige inrichting (extra toevoer oppervlaktewater) in en rondom het waterwingebied.
- beschrijving van effecten of te nemen maatregelen bij calamiteiten (in het geval van slechte waterkwaliteit of onvoldoende beschikbaarheid van water), tevens een globale beschrijving van de kans op calamiteiten.

3.2 Ontwikkelen van varianten en alternatieven

In de startnotitie worden drie 'locatievarianten' onderscheiden. Daarnaast wordt aangegeven op welke onderdelen van de inrichting varianten kunnen worden ontwikkeld. Dit kan leiden tot een groot aantal te onderzoeken varianten. Een beperking van het aantal uit te werken varianten is wenselijk. Daarbij dienen vooral varianten uitgewerkt te worden die mogelijk negatieve milieugevolgen kunnen beperken dan wel milieuwinst kunnen opleveren.

Besteed aandacht aan locatievarianten waarbij wordt gestreefd naar:

- het optimaliseren van het functioneren van de ecologische verbindingzone, bijvoorbeeld door parallelle situering aan één zijde van de verbindingzone, over de gehele lengte tot aan de Gravenweg;
- het optimaliseren van kwelstromen, bijvoorbeeld door een zo gunstig mogelijke situering en oriëntatie van het puttenveld.^{5]}

3.3 Te beschrijven alternatieven

De keuze van de beschouwde alternatieven moet worden gemotiveerd, evenals de selectie van het eventuele voorkeursalternatief. Bij de motivering gaat in het MER vooral de aandacht uit naar de milieu-argumenten.

Om een onderlinge vergelijking mogelijk te maken moeten de te vergelijken alternatieven tot op hetzelfde detailniveau worden uitgewerkt.

In ieder geval moet het meest milieuvriendelijke alternatief worden beschreven.

5 Zie ook inspraakreactie nr. 3, bijlage 4, waarin wordt gewezen op de wenselijkheid van inzicht in grondwaterfluxen en hun ecologische betekenis vanuit het principe dat het water wordt gewonnen aan het eind van het systeem, wanneer het ecologisch zijn werking heeft gehad.

3.3.1 Nulalternatief

Aangegeven moet worden of een situatie, waarbij de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven niet plaatsvindt, in relatie tot het doel van het voornemen een reëel alternatief (nulalternatief) is. In dat geval moet het nulalternatief als een volwaardig alternatief worden beschreven. Is dit niet het geval dan moet dit beargumenteerd worden aangegeven en kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige situatie en autonome ontwikkeling⁶⁾ als referentiekader.

3.3.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- het moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu;
- het moet gericht zijn op het zo veel mogelijk voorkomen van nadelige milieugevolgen, dan wel het behalen van een maximale milieuwinst. Aandachtspunten hierbij zijn:
 - . het maximaal inhoud geven aan versterking van de ecologische infrastructuur;
 - . het maximaal profiteren van kwel voor de versterking van de natuurkwaliteit.

Vervolgens kunnen voor elk aspect mitigerende maatregelen aan het mma worden toegevoegd om negatieve milieugevolgen te beperken of positieve effecten verder te versterken. Er dient in beginsel één mma te worden samengesteld.

Bij het mma moet onderscheid worden gemaakt naar locatie- en inrichtingsaspecten.

6 Zie hoofdstuk 4 van dit advies.

4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

4.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan moeten worden beschreven als referentie voor de beoordeling van de te verwachten milieu-effecten (referentiesituatie). Daarbij is de autonome ontwikkeling de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd, maar waarbij wel rekening wordt gehouden met eventuele effecten van voltooide en lopende ingrepen en ingrepen die als gevolg van reeds vastgelegd beleid worden voorzien. Effecten van de ruilverkaveling in de autonome ontwikkelingen kunnen globaal beschreven worden.

Het studiegebied omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieu-aspect (lucht, bodem, water, et cetera) kan de omvang van het studiegebied verschillen. De begrenzing van de studiegebieden moet worden gemotiveerd en op kaart worden aangegeven.

De volgende aspecten dienen voor de bestaande situatie en, indien relevant, de autonome ontwikkeling in het MER te worden beschreven.

4.2 Bodem en water

Geohydrologie

- de geohydrologische situatie (profiel met hydrologische schematisatie), met name het verloop van de Eemkleilaag, waarbij inzicht wordt verschaft in de wijze waarop de laag gemodelleerd is en het model geïjkt en geverifieerd is;
- de bestaande grondwaterstijghoogten in de onderscheiden watervoerende pakketten, het freatisch vlak alsmede de peilen van het oppervlaktewater;
- de kwel- en infiltratiegebieden mede in samenhang met de stromingsstelsels van diverse ordegroottes;
- de kwaliteit van het grondwater tot op de basis van de watervoerende pakketten.

Oppervlaktewater

- de bestaande kwaliteit van het oppervlaktewater in het studiegebied en in de relevante aanvoergebieden en de kwaliteitsverbetering in de autonome ontwikkeling (mestregelgeving, et cetera);
- het bestaande waterhuishoudkundige stelsel en de autonome ontwikkeling in dat stelsel (verhouding gebiedseigen en gebiedsvreemd water en peilbeheer);
- de relaties met het grondwater, met name de in- en uittredeweerstand van de verschillende open waterlopen.

Bodem

Besteed aandacht aan de bodemkundige opbouw; het voorkomen van de verschillende bodemtypen, de eventuele aardwetenschappelijke betekenis daarvan en de gevoeligheid voor vergraving en zetting.

4.3 Flora, fauna en ecologische relaties

In het MER dient een motivering te worden gegeven van de te behandelen biotische aspecten (gemeenschappen, indicatorgroepen en soorten). De keuze dient gebaseerd te zijn op hun regionale en landelijke betekenis en gerelateerd aan de te verwachten effecten van de ingrepen.

Relevante aspecten zijn:

- de invloed van verdroging, waterinlaat en lage waterstanden op de aanwezige natuurwaarden;
- de kwelafhankelijke en andere (grond-)waterafhankelijke flora, vegetatie, (avi-) fauna en macrofauna;
- de landschapsecologische, waaronder ecohydrologische, relaties binnen de te onderscheiden plangebieden en met omringende gebieden;
- de betekenis van de gebieden als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur en de provinciale uitwerking daarvan. Wat is betekenis van het gebied voor bijvoorbeeld weidevogels en ganzen⁷].

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beknopte schets van het landschap, echter uitsluitend voorzover daarin door de voorgenomen activiteit veranderingen kunnen ontstaan. Te denken valt aan een korte beoordeling van de huidige visueel-landschappelijke waarde van het studiegebied en waardevolle cultuurhistorische elementen en structuren. Archeologische sporen worden niet verwacht⁸].

7 Zie ook inspraakreactie nr. 3, bijlage 4.

8 Zie ook inspraakreactie nr. 1, bijlage 4.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Het MER dient aandacht te schenken aan de negatieve en positieve milieugevolgen van het voornemen. Bij de beschrijving van de gevolgen moet aangegeven worden of ze tijdelijk of permanent zijn, ophefbaar of onomkeerbaar, direct of indirect, of ze zich afspelen op korte of op lange termijn en in hoeverre er cumulatie (versterken of uitdoven van effecten) kan optreden.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief of variant verschillen. Het te verwachten resultaat en de effectiviteit van mitigerende maatregelen, om negatieve gevolgen te beperken of te voorkomen, dient te worden aangeduid. Bij de negatieve milieugevolgen dient ook de samenhang tussen de gevolgen beschreven te worden.

Voor het in beeld brengen van de milieugevolgen dient onderscheid te worden gemaakt in aanleg- en gebruiksfase. Omkeerbare en tijdelijke effecten in de aanlegfase behoeven niet te worden aangegeven.

In het MER dient een beschrijving te worden gegeven van de gevolgen van het voornemen, met name voor:

5.1 Bodem en water

- De effecten op grondwaterstanden en stijghoogten in de verschillende watervoerende pakketten, kwel- en infiltratiepatronen, afvoeren en peilen van het oppervlaktewater;
- de effecten van de wateraanvoer op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en de relevante waterbodems, met name waar dit van belang is voor de natuur;
- de effecten van de waterinlaat en de infiltratie op de kwaliteit van de (water)bodem en het grondwater;
- de effectiviteit van wateraanvoer (peilverhoging) om verdroging tegen te gaan in relatie tot de daling van het freatisch grondwaterpeil in percelen met natuurwaarden in het beïnvloedingsgebied. Daartoe dient in het MER, gelet op de rol van de drainageweerstand te worden ingegaan op de gevoeligheid van de berekeningen bij verschillend gekozen uitgangspunten. In ieder geval dienen de effecten te worden weergegeven voor die percelen waarin zich natuurwaarden bevinden of potentieel verwacht mogen worden.

De effecten moeten bij voorkeur worden vastgesteld met een rekenmodel voor niet-stationaire stroming, zodat het effect van de voorgenomen maatregelen (verschillen in varianten) als functie van de neerslag, de verdamping de vorm van de watergang en de waterinlaat, kan worden uitgerekend.

5.2 Flora, fauna en ecologische relaties

Beschrijf:

- de effecten op de terrestrische en aquatische flora en fauna ten gevolge van de veranderingen in de waterhuishouding en in de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Bijzondere aandacht dient gegeven te worden aan kwelafhankelijke (potentiële) natuurwaarden vooral in het gebied ten westen van de Soestwetering langs de IJssel (o.a. Kievietsbloem-graslanden in de Molenpolder);
- de effecten op flora, fauna en ecologische relaties als gevolg van de inrichting en het beheer van het waterwingebied en de aanleg dan wel herinrichting van watergangen;
- de effecten op fauna en hun migratieroutes. Dit geldt in het bijzonder voor weidevogels en (overwinterende) ganzen.

5.3 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beknopte beschrijving van:

- de effecten op de visueel-ruimtelijke karakteristiek van het waterwingebied;
- de beïnvloeding van in visueel-landschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht waardevolle elementen en structuren.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de financiële aspecten van de alternatieven worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen. Dit is in het kader van de milieu-effectrapportage echter niet verplicht.

7. LEEMTEN IN KENNIS

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

Informatie die voor de besluitvorming essentieel is, kan niet onder leemten in kennis worden opgenomen, maar moet in het MER worden verstrekt.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma op stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderling vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER overzichtelijk te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- kaartmateriaal te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming⁹⁾, inclusief de belangrijkste waarden van het milieu in het studiegebied;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

9 Zie de hoofdpunten van dit advies op bladzijde 1.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het
milieu-effectrapport
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 6 juni 1995 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

De Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
8 JUNI 1995	
nummer	965-95
doosnr	705-17m4 5x
kepte naar	Se-pas-bibi

Postadres
Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 25 25 25
Telefax 038 25 26 50

Uw kenmerk Uw brief Ons kenmerk Datum
MWA 95/1129 06 06 1995

Bijlagen Doorkies nr. Inlichtingen bij
div. 25 15 32 hr. L.M.M. Jeehe

07 JUN 1995

Onderwerp

Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe; startnotitie ten behoeve van een milieu-effectrapportage.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.12 van de Wet milieubeheer, doen wij u bijgaand in 5-voud toekomen een exemplaar van de startnotitie ten behoeve van een milieu-effectrapportage voor de realisatie en de inrichting van de waterwinning Wijnvoorden in de gemeente Wijhe.

Wij hebben de startnotitie op 19 mei 1995 ontvangen. Wij verzoeken u, conform artikel 7.14 van genoemde wet, voor 13 augustus 1995 advies uit te brengen ten behoeve van het geven van richtlijnen.

Ter informatie sturen wij u hierbij tevens in 5-voud de tekst van de advertentie die wij naar aanleiding van de startnotitie in de Staatscourant en diverse dag- en huis-aan-huisbladen zullen plaatsen.

Korthedshalve verwijzen wij u naar de inhoud van deze stukken.

Gaarne vernemen wij van uw secretaris of een eventueel informeel lokatiebezoek is te combineren met een overleg als bedoeld in artikel 7.14, lid 2, van genoemde wet.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

griffier,

wnd

Het provinciehuis is vanaf het NS-station bereikbaar met stadshuis lijn 3 richting Wipstrik/Oostercuk, halve provinciehuis

Postbank 833220
ING Bank 69 18 10 895

Bezoekadres
Lutsenbergstraat 2
Zwolle

24 770

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 108 d.d. 8 juni 1995

Bekendmaking

Inspraak Milieu-Effectrapportage
Waterwinning Wijnvoorden te Wijhe

Gedeputeerde staten van Overijssel maken op grond van artikel 7.12 van de wet Milieubeheer het volgende bekend:

De Waterleiding Maatschappij 'Overijssel' N.V. (WMO) zal een studie uitvoeren naar de realisatie en de inrichting van de waterwinning Wijnvoorden in de gemeente Wijhe. De winplaats ligt in het landinrichtingsgebied Ruilverkaveling Salland-West. De effecten van de winning op de waterhuishouding zullen worden gecompenseerd door de aanvoer van extra oppervlaktewater.

De opzet van de studie is uitgewerkt in een informele notitie, de zogenaamde 'startnotitie'. Deze startnotitie is op 19 mei 1995 ingediend bij gedeputeerde staten van Overijssel als eerste stap in een procedure die moet leiden tot het opstellen van een Milieu-Effectrapport (MER).

Het MER is bedoeld om de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het fysieke milieu zichtbaar te maken en zal worden opgesteld met het oog op de te zijner tijd voor de waterwinning in te dienen vergunningaanvraag ingevolge de Grondwaterwet.

De startnotitie geeft in grote lijnen aan wat de WMO van plan is te gaan ondernemen. Er wordt ingegaan op de probleemstelling, de doelstelling, de te onderzoeken mogelijke oplossingen, welke aspecten in het onderzoek worden betrokken en de te volgen procedure. De startnotitie ligt vanaf 12 juni 1995 gedurende vier weken ter inzage in de gemeentehuizen van Wijhe, Heino, Zwolle en Dalfsen en in de bibliotheek van het provinciehuis. De stukken zijn in te zien op de gebruikelijke openingstijden.

Desgewenst bestaat de mogelijkheid de startnotitie buiten deze uren in te zien.

Naar aanleiding van de startnotitie moeten door gedeputeerde staten van Overijssel richtlijnen worden opgesteld over de gewenste inhoud van het door de WMO op te stellen MER. Gevolggevend aan artikel 7.14 van de Wet milieubeheer stellen wij een ieder in de gelegenheid opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van de te geven richtlijnen. Deze opmerkingen kunnen gedurende de termijn van terinzagelegging schriftelijk worden gezonden aan: Gedeputeerde staten van Overijssel, bureau Waterhuishouding, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.

Desgewenst kunt u nadere inlichtingen verkrijgen bij het bureau Waterhuishouding van de provincie Overijssel, tel. 038 251532.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterleiding Maatschappij Overijssel N.V.

Adviseur initiatiefnemer: IWACO B.V. Groningen

Bevoegd gezag: College van Gedeputeerde Staten van Overijssel

Besluit: vergunningverlening ingevolge de Grondwaterwet

Categorie Besluit m.e.r.: 15.2

Activiteit: Het voornemen betreft de realisatie van een grondwaterwinning in het Lierder- en Molenbroek (waterwinning Wijnvoorden). De winning wordt gefaseerd uitgevoerd tot een eindcapaciteit van circa 4 miljoen m³ per jaar. De effecten van de waterwinning op de omgeving zullen worden gecompenseerd door de aanvoer van extra oppervlaktewater.

Procedurele gegevens:

brief bevoegd gezag met verzoek om advisering: 6 juni 1995

kennisgeving startnotitie: Staatscourant nr. 108 d.d. 8 juni 1995

inspraaktermijn: 4 weken vanaf 8 juni

informatiebijeenkomst belegd: nee

einde wettelijke adviestermijn: 10 augustus 1995

bevoegd gezag vraagt advies voor: 13 augustus 1995

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 juli 1995

Samenstelling van de werkgroep:

ir. G. Grakist

ing. E.M. Mastenbroek (voorzitter)

drs. J. Wiertz

Secretaris van de werkgroep: drs. A.L. Vernooij

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	950621	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	950712
2.	950706	B. en G.W. Nieuwenhuis	Wijhe	950712
3.	950706	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Oost	Arnhem	950712
4.	950711	Burgemeester en Wethouders van Wijhe	Wijhe	950720
5.	950709	W.B.J. Hunneman	Heeten	950720